СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 195. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 22-го СЕРПНЯ 1951. — No. 195. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 22, 1951. VOL. LIX.

ПЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

СЕНАТ УХВАЛИВ ПОНАД ПІВТОРА БІЛІОНА НА ПОБУДОВУ МЕШКАНЬ

Вашинґтон, 20. серпня. — Сенат ухвалив і переслав до Палати Репрезентантів законопроєкт в справі побудови мешкань для робітників у критичних оборонних околицях. Бил перебачує позички на побудову домів загальною висотою — $1,635,000,000. На конференції з представниками Палати вирівняні давніші різниці в законопроєктах і схвалені такі засади: ветерани дістануть позички на побудову або закупно дому, коли заплатять чотири відсотки готівкою за дім, що не перевищує вартости $7,000; на дім вартістю 7-10 тисяч треба готівки шість відсотків, а на дім вартости до 12,000 потрібна готівка 20 відсотків. У кожному випадку позичка буде уділена на сплату ратами на 25 років. Позички будуть у формі табулярних позичок — („мортґедж"), які видасть Федерал Нешенел Мортґедж Асосієйшен уже в теперішнім році на суму $200,000,000. За окремим дозволом можна буде дістати позичку на будинки, розташовані в інших секціях ніж критичні, якщо їхня вартість не буде перевищувати — $12,000. Якщо хтось обґрунтує потребу вищої позички, на це треба буде дозволу президента.

РАКЕТОВИЙ ЛІТАК УБИВ 11 ВОЯКІВ НА ВПРАВАХ

Форт Дікс, Н. Дж. — Ракетовий літак для вправ вояків із повітряної бази Мек Ґайр загорівся підчас вправ і упав на сусідній військовий майдан. В полум'ї згоріли два пілоти, а на землі згинули вісім офіцерів із батерії Бі 26 Полевої Артилерії, приналежної до 9-ої Артилерійної Дивізії. Крім того покалічені 23 вояки. Коли літак здійнявся вгору, офіцери в спостережній вежі негайно помітили, що діється щось недобре і пробували порозумітися з літаком через радіо. Одначе, літак тієї ж таки хвилини загорівся на висоті 1,000 стіп і почав падати на землю. Саме тоді вправлялися вояки на сусіднім майдані і це причинилося до більшого числа жертв трагічного випадку.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАЖАДАВ $400,000,000 НА ДОПОМОГУ ПОВОДЯНАМ

Вашинґтон. — През. Труман передав Конґресові законопроєкт для асигнування дальших $400,000,000 на регабілітацію мешканців, які впали жертвою повені на Середньому Заході. Крім того він подав проєкт забезпечення від повенів на такий самий лад, як було забезпечення від воєнних шкід за часів другої світової війни. Президент оперся на оцінці, що в наслідок повенів у Мизурі, Канзас, і сусідних з ними стейтах мешканці зазнали втрати на два біліони долярів, в тому було ушкоджених 30-40 тисяч домів і 5,000,000 акрів землі. Фонди, яких домагається президент, мали б піти на частинну допомогу мешканців, що потерпіли ці втрати. Забезпечення від повені передбачає і відшкодування за майбутні шкоди. Забезпечення переводили б приватні підприємства під гарантією федерального уряду.

НЕБЕЗПЕКА ВІД ЧУЖИННИХ КОМУНІСТІВ В АМЕРИЦІ

Вашинґтон. — Сен. Пат Мек Карран заявив, що в Злучених Державах тепер перебуває незаконно 5,000,0000 чужинців, які становлять небезпеку можливо більшу ніж збройний наїзд. У тому числі є велика кількість комуністів, сицилійських бандитів і всякої іншої збиранини, яка готова створити п'яту колонну. Сен. Карран це голова підкомісії внутрішньої безпеки, яка щойно закінчила працю дослідження дій підривних елементів у ЗДА. Її інформації про кількість чужинців походять з іміґраційних бюр. Іміґраційна служба має замало фондів, щоб розправитися з незаконно перебуваючими в Америці чужинцями. Сен. Герберт О'Коннор заявив, що Куба й Онтеріо в Канаді це збірні пункти для пачкування комуністів до ЗДА. На Кубі тепер є 250,000 комуністів.

● **Бюджет міста Ню Йорку** запляновний на $971,723,640 на найближчий рік. Місто сподіється деякої допомоги зі стейтових і федеральних фондів, головно на цивільну оборону.

ПАЛАТА ОБТЯЛА ФОНДИ ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ НА 90%

Вашинґтон. — Не зважаючи на попередження, що Росія має сильніші атомові бомби і в більшій кількости ніж досі звідомляла розвідчн служба, Палата Репрезентантів обтяла на 90 відсотків фонди, яких уряд домагався на цивільну оборону. Ці видатки будуть виносити $62,255.000 і вони містяться в законопроєкті про додаткові видатки загальною висотою $1,586,587,316, який Палата схвалила „голосовним" голосуванням. Найбільше обрізала Палата фонди для бюра Економічної Стабілізації (Еріка Джанстона), бо майже половину.

Вісті про більшу кількість і то сильніших атомових бомб в Росії передав Конґресмен Мелвин Прайс, член Спільної Комісії Атомової Енерґії. Він заявив, що він має доступ до інформацій і тому говорить з повним знанням справи. Другий член Спільної Комісії Атомової Енерґії, конґресмен Генрі М. Джексон, підтримав твердження Прайса. Інші члени Палати висловлювали думку, що цивільна оборона залежатиме в першу чергу від зрозуміння потреби такої оборони самими громадянами, і щойно тоді можна буде подумати про ухвалення належних фондів.

В АМЕРИЦІ

● **Армія має більше суден ніж фльота.** Таке виходить з рахунків, пред'явлених Конґресові. Команда армії має в свойому розпорядженні 2,000 суден, між ними 50 морських кораблів. На 30 червня команда фльоти мала 1,044 кораблів, крім того було 381 нечинних і 1,665 резервових.

● **Епископальна Церква в ЗДА** має дев'ять монаших чинів для мужчин, а 15 для дівчат. Від анлійської реформації до 1845 р. не було в Англіканській Церкві монашого життя. Тому мало хто знає про монаші чини в протестанських віровизнаннях.

● **Республіканець сенатор Карл Мундт** з Савт Дакоти пропонує кандидатуру демократа, сенатора Гері С. Вирда з Вирджинії на республіканського кандидата на президента. Він надіється таким способом створити коаліцію проти перевибору Трумана президентом.

● **Голодовий страйк** переводять в'язні в стейтовій тюрмі в місцевості Сейлем, Ореґон. Вони відмовилися йти до праці, тоді начальник тюрми поставив їм ультиматум: „Або праця, або харчі", після чого в'язні сами вийшли на голодовий страйк проти такого ультиматуму.

ОБ'ЄДНАНІ ШЕФИ ШТАБІВ ДОМАГАЮТЬСЯ ЗБІЛЬШЕННЯ АВІЯЦІЇ. — Мотивуючи своє домагання збільшеною загрозою війни та значенням авіації для оборони, шефи штабів американських збройних сил виступили солідарно в сенатському комітеті, домагаючись більших фондів на дальшу розбудову авіації. На фото (від ліва): ген. Омар Бредлі, голова шефів штабів; ген. Гойт Ванденберґ, — шеф штабу авіації; адмірал В. М. Фетчелер — шеф штабу фльоти і ген. Лотон Колліис — шеф штабу армії.

ПРЕЗИДЕНТ ПОПЕРЕДЖУЄ КОНҐРЕС ПЕРЕД СОВЄТСЬКОЮ "МИРОВОЮ ПРОПОЗИЦІЄЮ"

Вашинґтон, 20 серпня. — Президент Труман формально передав Конґресові до розгляду недавню „мирову резолюцію" яку прислав йому зі своїм листом 6 серпня президент Совєтського Союзу, Микола Шверник, у відповідь на резолюцію американського Конґресу з 26 червня, в якій містилося запевнення приязні американського народу до інших народів, включаючи й народи Совєтського Союзу. Труман зазначив, що совєтська відповідь це помітний крок у намаганнях пробити Залізну Заслону словами правди. „Звичайно політика совєтського уряду не дозволяє совєтським громадянам читати щонебудь, що йде в розріз із совєтською пропаґандою" — каже президент. „У теперішньому випадку, ухвалення резолюцій Конґресом ЗДА і змагання „Голосу Америки" змусили совєтський уряд змодифікувати цю звичайну практику . . ., одначе ясне, що совєтський уряд не змінив ще характеру своєї пропаґанди. . . Конґрес зможе легко зрозуміти помилки і неправдиві заяви обох тих документів (совєтської резолюції й листа Шверніка)".

Президент заявив, що треба діл, а не самих слів, щоб переконати вільний світ, що Росія справді хоче миру, а не дальшої ворожої експанзії, яка загрожує мирові. Від себе додав Труман ще таку раду Совєтам:

„Якщо уряд Совєтського Союзу хоче зробити поступ на шляху до миру, то він може причинити глузування з авторитету Об'єднаних Націй; може припинити підтримку збройної аґресії на знак виклику вирішення О.Н.; може причинитися конструктивно до заключення миру з Німеччиною, Австрією і Японією; може зректися насильного втримування в інших країнах режиму, який не має підтримки свого власного народу; може перестати підтримувати підривні рухи в інших країнах; може перестати перекручувати мотиви дій інших народів і урядів; може припинити ламання основних прав і вольностей людини і може в добрій вірі приєднатися до руху за обмеження зброї і за контролю атомової енергії в інтересі миру".

А заки це станеться, каже президент, ЗДА мусять іти вперед з програмою зміцнення самих ЗДА і вільного світу з погляду військового, а з погляду дипломатичного — підтримувати О.Н.

ГАРРИМАН ПІДДЕРЖУЄ БРИТАНСЬКІ ПРОПОЗИЦІЇ В СПРАВІ НАФТИ

Тегеран, Іран. — Аварел Гарриман, спеціяльний висланник президента Трумана для посередництва в англо-іранському нафтовому спорі, зайняв виразно прихильне становище до останніх британських пропозицій для полагодження конфлікту і вчора, разом з головою британської делеґації Ричардом Стокесом, намагався переконати і намовити іранського премієра Моссадеха, щоб він прийняв ці пропозиції за базу до дальших переговорів. Гарриман і Стокес не одержали задовільної відповіді від Моссадеха, але намагатимуться дістати її ще сьогодні. Гарриман мав висловитися досить гостро, що іранці початково погоджувалися на його формулу для відновлення і продовжування переговорів, але тепер, як Британія теж погодилася на його пропозиції та пішла на далекойдучий компроміс, іранці починають вертатися знову до своїх первісних домагань. Він пригадав премієрові, що однобічна акція Ірану без переговорів буде в очах американців не націоналізацією, тільки конфіскатою нафти. Під загрозою резиґнації Гарримана з його посту посередника, обі заінтересовані сторони погодилися відбути ще одні вступні наради в цій справі.

АМЕРИКАНСЬКА ВІЙСЬКОВА ГРУПА ВИЇЗДИТЬ ДО ЕСПАНІЇ

Вашинґтон. — Американська військова група, складена з представників усіх трьох ділянок збройних сил, виїхала до Еспанії виконати доручення з пляну небіжчика адмірала П. Шермана, голови морських операцій. Головою цієї групи є генерал-майор повітряних сил Джеймс В. Спрай. Департамент оборони не хоче давати вияснень до повідомлення в якому подані імена членів військової групи. Група складається з семи осіб — вищих офіцерів і командувачів різних з'єднань. Вони мають підготовити реорганізацію армії, як це було умовлено на розмовах і конференціях між адм. Шерманом і ген. Франком, диктатором Еспанії.

ІТАЛІЯ ТОРГУЄ ЗІ СОВЄТАМИ

Рим. — З офіціяльного звідомлення італійського міністерства торгівлі виходить, що впродовж перших чотирьох місяців цього року Італія експортувала до Совєтського Союзу. всіляких машин, електричного приладдя та залізничних частин на загальну суму 6,775,000 долярів. В тому самому часі одержано від Совєтів збіжжя та інших продуктів вартости 13,407,000 долярів. Для виправдання своєї торгівлі з можливим майбутнім аґресором на Італію та на Західну Европу італійський уряд виясниює, що висилка машин до Совєтського Союзу в нічому не зменшила італійської резерви стратегічних матеріялів, бо на виріб всіх цих машин Совєти в більшості доставили свої сирівці, на чому тільки скористала італійська індустрія.

КЕРЕНСЬКИЙ СТВОРИВ В НІМЕЧЧИНІ „РАДУ ВИЗВОЛЕННЯ НАРОДІВ РОСІЇ"

Згідно з повідомленням американських пресових агенцій з Франкфурту, п'ять політичних груп російських білих еміґрантів створили на окремій спільній конференції в Штуттґарті „Раду Визволення Народів Росії". В конференції, на яку виїхав з Америки теж російський „невдачник" Керенський, взяли участь представники Народного Двіженія, Лиґи Освобожденія Народов Россії, Національно-Трудового Союзу (солідаристів), СБОРН і СВОД. Раду створено у висліді чотироденних нарад, під час яких усталено теж відповідну спільну плятформу, що має бути проголошена пізніше. Н. И. Таймс, повідомляючи про створення того „російського координаційного центру", у власній кореспонденції додає, що ця Рада вже відразу натрапила на „поважну опозицію" та виясняє: „Думка вільної федерації, що мала б прийти на місце сцентралізованого Совєтського Союзу, ані трохи не задовольняє не - російських еміґрантських груп з України, Кавказу та центральної Азії, які творять Антибольшевицький Блок Народів, зі своєю централею в Мюнхені. Вони домагаються права на незалежну державність та обвинувачують російські групи, однаково антисовєтські, як і совєтські, що вони скривають в собі імперіялістичні пляни проти їх волі. Цю ворожнечу відплачують симпатики нової російської Ради. Один український еміґрант, колишній партизанський провідник Боровець, що вживає теж імені національного героя Тараса Бульби, заявив вчора в Мюнхені, що він бажає Керенському успіхів, але виключає будь-яку співпрацю з ним". Н. И. Таймс довідується, що теж деякі російські групи виступають проти Керенського, закидуючи йому, що це він власне промостив шлях большевизмові в Росії і тепер „діє" за чужі гроші.

ЧЕРВОНІ ПОГРОЖУЮТЬ ЗІРВАННЯМ ПЕРЕГОВОРІВ В КАЕСОНҐ

Токіо, 21 серпня. — Початкові надії на можливість переломання „мертвої точки" в нарадах в Каесонґ відносно демаркаційної лінії, що їх зв'язувано зі створенням окремого підкомітету, який розглянув би цю справу неформально, почали зникати, коли підкомітет теж на вчорашніх нарадах не тільки не потрапив дійти до будь-якого порозуміння, але комуністи виразно загрозили зірвання переговорів, якщо алянти не погодяться на їхні домагання щодо встановлення демаркаційної лінії на 38-мій паралелі. З нарад підкомітету не проголошено жадного офіціяльного звідомлення, але комуністична радіостанція в Пейпіні повідомила, що підкомітет „впродовж кількох минулих днів не потрапив добитися будь-якого проґресу". Ця сама радіостанція відступила від деякої пропаґандивної здержливости, яку практиковано від початку переговорів в Каесонґ, закидуючи тепер аліянтській делеґації „ароґанцію" і „шанґаж" та шантажуючи зі свого боку, що переговори будуть зірвані, якщо аліянти не погодяться на комуністичні домагання. „Якщо з американського боку дальше вперто обстоюватиметься при своїх безпідставних домаганнях та віккидатиметься справедливі вимоги з нашого боку, будь-яке порозуміння буде неможливе" — сказано в радіопередачі. Рівночасно з безуспішними переговорами підкомітету в Каесонґ, голова аліянтської делеґації, адмірал Чарлз Тирнер Джой, відбув вчора в цій справі наради з аліянтським головним командантом на Далекому Сході, ген. Метью Ріджвеєм ,обговорюючи застій в переговорах в Каесонґ та останній випадок в невтралізованій зоні, що теж загрожує зірванням переговорів. Випадок трапився, як зі засідки був убитий командант комуністичної патрулі в невтралізованій зоні Каесонґу. Окрема мішана комісія робить слідство і хоча аліянти прийшли до переконання, що випадок міг бути провокацією одного або кількох південних або північних корейців власне з метою зірвання переговорів, червоні тенденційно використовують це для утруднення переготорів. Для вбитого комуніста влаштовано вчора демонстраційний похорон.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ АЛІЯНТСЬКИЙ НАПІР НА ФРОНТІ В КОРЕЇ

Токіо. — На корейському фронті впродовж вчорашнього дня аліянти помітно збільшили свій напір на ворога в розпочатому перед трьома днями „обмеженому наступі" для „випростування" фронтової лінії, яку вони пропонують для встановлення демаркаційної лінії в евентуальному перемир'ї. Акцію сухопутніх військ піддержувала авіяція та артилерія, а здовж східного і західного побереж теж аліянтські воєнні кораблі. До найзапекліших боїв приходило на східному побережжі в районі міста Кансонґ, де аліянти здобули терен та з успіхом відбивають всі протинаступи ворога. Рівночасно аліянтська повітряна розвідка ствердила, що комуністи теж зі свого боку роблять відповідні заходи для скріплення свого фронту та правдоподібно до чергового наступу на аліянтів. Аліянтські літаки впродавж вчорашньої ночі спостерегли поза ворожими лініями понад 3,400 вантажних автомашин з військом, зброєю і амуніцією, що посувалися в напрямку фронту. До важких боїв, хоча все ще на „обмежену скалю" приходило теж на інших секторах фронту, зокрема в районі міст Янґґу, Кумгва і Чорвон. Не зважаючи на погану погоду, аліянтська авіяція зі збільшеною силою продовжувала стратегічне бомбардування ворожих шляхів постачання, скупчення ворожих військ та інші воєнні цілі у ворожому запіллі.

ФРАНЦІЯ ДОМАГАТИМЕТЬСЯ СПІЛЬНОЇ ОБОРОНИ ІНДОКИТАЮ

Париж. — Чолові представники нового французького уряду — премієр Рене Плевен, міністер закордонних справ Роберт Шуман і міністер оборони Жорж Бідо відбувають тепер щоденні конференції, обговорюючи всі проблеми, які вони повинні видвигнути або заступати на найближчій конференції в справі мирового договору з Японією, яка має початися 4-го вересня в Сан Франсиско. У висліді тих нарад рішено домагатись відповідного вкладу союзних націй в оборону Індо-Китаю перед комуністичною загрозою. Рівночасно висловлюється „певність", що Злучені Держави запросять до підпису договору з Японією теж представників трьох індокитайських країн. Відносно договору, Франція зі свого боку обстоюватиме, щоби в ньому залишити принцип заплати Японією воєнних відшкодувань, бо хоча вона сама тепер не могла б їх платити, але колись її господарське положення може до тої міри поліпшитися, що вона буде в стані виконати це своє зобов'язання.

ІНДІЯ ПРОТИ КОЛЕКТИВНОЇ ОБОРОНИ

Ню Дельгі, Індія. — Д-р Б. К. Кескар, заступник індійського міністра закордонних справ, заявив вчора, що індійський уряд є проти творення багато-національної армії Об'єднаних Націй для колективної оборони та не візьме в цьому участи. Згідно з його заявою, індійський уряд відкинув заклик Ради Безпеки в цій справі та відмовився призначити будь-яку частину своїх військ, що були б готові на заклик ОН взяти участь в спільній обороні перед напасником. Відповідаючи на заклик в цій справі генерального секретаря ОН Тріґве Лі, індійський уряд висловлює думку, що „створення збройної сили ОН в теперішніх обставинах надавало б функціям тої організації примусовий а не добровільний характер і тому не причинилося б до вироблення відповідної психологічної атмосфери для вдержання миру".

В СВІТІ

● **„Журнал Комінформ"** — офіційний орган сучасного комінтерну, закликає до створення в Ірані бойового Народного Фронту і реальної сили, а це явно суперечить заяві Москви, що вона не втручається в іранську нафтову кризу.

● **Східні німці, що втікли до Гамбургу,** розповідають, що Східна Прусія кишить совєтськими військами, а Кеніґсберґ заборонений для цивільних. З Лондону повідомляють, що сотні літаків МІҐ-15 вантажаться і скеровуються на захід, щоб протиставитись росту повітряних сил Айзенгавера.

● **Перша жінка, що обрана до ізраельського парляменту,** це — Ганнаг Ламдан, яка належить до лівої партії Мапам.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„НОВИЙ РЕАЛІЗМ" В АЗІЇ

Після проголошення державним секретарем Діном Ачесоном „нового реалізму" в політиці відносно історичного імперіялізму в Европі, тепер на подібний „новий реалізм" заноситься теж на Далекому Сході. В обох випадках цей „новий реалізм" є наслідком науки з історії, за яку Злученим Державам сьогодні доводиться грубо платити.

„Новий реалізм" в американській політиці на Далекому Сході заповідають дві замітні події: „справа" ген. Доґлеса МекАртура та підготовка і проєкт мирового договору з Японією.

Слідство сенатських комітетів збройних сил і закордонних справ відносно відкликання президентом Труманом ген. МекАртура з посту головного командувача американських збройних сил на Далекому Сході викликало свого часу гострі суперечності думок щодо американської далеко-східної політики. Слідство закінчено, але без будь-якого конкретного результату, заповідаючи його на пізніше. В останньому слідчі сенатські комітети повідомили, що вони не думають проголошувати звіту зі слідства, бо він міг би вплинути некорисно на заповіджену на 4-го вересня конференцію в справі мирового договору з Японією та взагалі не приніс би жадної користи американській закордонній політиці.

Натомість вісімох республіканських членів тих комісій, між ними такі авторитетні і популярні сенатори, як Алексaндер Смит з Ню Джерзі, Стайлес Бриджес з Ню Гемшір, Б. Гікенлупер з Айови, В. Ф. Ноленд з Каліфорнії та інші, проголосили спільні республіканські підсумки і висновки того слідства, гостро засуджуючи далеко-східню політику уряду президента Трумана, називаючи її „катастрофальною невдачею" та „найбільш занедбаним неуспіхом в історії нашої закордонної політики", скидаючи всю вину за це на теперішній демократичний уряд. На це наводиться численні докази, що їх виявлено під час свідчень в справі ген. МекАртура. В цьому головний закид, що Америка своєю нерішучістю і короткозорістю занапастила Китай та майже ввесь Далекий Схід, за вийімком Японії, не зупинивши своєчасно і досить рішучо совєтсько-російської імперіялістичної експансії.

Демократи, очевидно, відкидають прямі республіканські обвинувачення, але не закривають на них очей і не відкидають практичної науки щодо дальшого поступування. Доказом цього — проєкт мирового договору з Японією. З опублікованого його тексту пробивається одна основна думка: договір не має на меті покарати Японію за минулу війну, але зробити її союзником в евентуальній наступній. В цьому і заключається „новий реалізм" в американській далеко-східній політиці, що його яскраво прецизує в редакційній статті Н. Й. Таймс з 20-го серпня.

Н. Й. Таймс виходить із заложення, що Злучені Держави, перебравши ролю першої великодержави в світі, повинні повести й відповідну великодержавну політику, як її вела Великобританія впродовж минулих трьох сторіч на европейському континенті. Приклади історії переконують, що тривкий мир можна вдержати тільки відповідною рівновагою сил. На Далекому Сході зарисовується виразно політичний трикутник: азійська Росія — Китай — Японія, що взаємно між собою ревалізують. Втрата рівноваги між тими силами означає загрозу для світового миру. Сьогодні найсильніший кут в тому трикутнику займає Росія, маючи під своїм впливом теж другий кут — Китай. Японський кут дуже слабий і його скріплення — це перше завдання американської політики.

У зв'язку з цими міркуваннями насувається на думку очевидна взаємо-залежність тих двох „нових реалізмів" в американській міжнародній політиці. Цілком ясно, що сильно захитану рівновагу політичного трикутника на Далекому Сході можна привернути далеко скоріше не тільки розбудовою та скріпленням послабленого японського кута, але рівночасним послабленням російського і китайського, зокрема того першого. Заповіджений Ачесоном „новий реалізм" відносно Росії, а саме обмеження її до власної етнографічної території та привернення національної суверенности і державної незалежности народам і країнам, завойованим Росією впродовж останніх 500 років, йде цілком по лінії „нового реалізму" на Далекому Сході. Що більше, відновлення могутньої Української Держави на півдні створювало б в додатку „четвертий кут" в теперішньому далеко-східньому трикутнику, при допомозі якого було б далеко легше вдержати необхідну для світового миру політичну рівновагу сил однаково, як в Европі так і Азії.

Леґальне шпигунство

В тому самому часі, коли кількість і праця американських кореспондентів в Совєтському Союзі та в сателітських країнах максимально обмежена і утруднена, коли американський кореспондент в Чехословаччині зазнає всіляких знущань і опісля його засуджують на довголітню в'язницю за те, що він виконував виключно свої професійні обов'язки та передавав правдиві вістки, совєтські і сателітські кореспонденти в Злучених Державах мають майже не обмежені можливості вести цілком „леґальне" шпигунство.

В Злучених Державах є тепер всіх разом 18 совєтських кореспондентів, які, крім того, затруднюють ще п'ятьох американських громадян. В державному департаменті є зареєстрованих сімох представників совєтської пресової аґенції ТАСС, трьох у Вашинґтоні і чотирьох в Ню Йорку. З того є тільки двох росіянів, а інші це американці. У Вашинґтоні ці кореспонденти мають необмежену свободу рухів, включно з вільним вступом до Білого Дому. Совєтський кореспондент є на пресовій конференції, на якій секретар оборони Маршал говорить про американські військові пляни, або як президент Труман чи державний секретар Ачесон відповідають на складні запити відносно американської політики. І так з усіми урядовими інституціями, включно з Комісією Атомової Енерґії. Інтересно, що кореспондент урядового „Голосу Америки" не має права членства в конґресових пресових ґалєріях, але його мають закордонні кореспонденти, включно зі совєтськими. Крім того, совєтські кореспонденти є членами Пресового Клюбу, можуть без обмежень подорожувати, говорити з ким захочуть і посилати без будь-якої цензури довільні вістки до Москви.

Совєтська преса не друкує навіть сотої частини того, що вона дістає від своїх кореспондентів з Америки. Вони передають навіть більше, ніж це друкується в американській пресі, включно зі своїми заввагами щодо вигляду чи поведінки президента або іншого відповідального державного мужа під час конференції. Всі американські урядові заяви в дослівному тексті і з додатковими заввагами, все, що може мати будь-яку вартість, передається негайно до Москви, очевидно не до преси, але шпигунській централі в Кремлі.

Крім цих представників ТАСС'а, Совєти мають ще 16 кореспондентів в Ню Йорку, акредитованих при Об'єднаних Націях. Теж їхня робота, як і двох комуно-польських кореспондентів, далеко не обмежується до Об'єднаних Націй. Вони можуть собі цілком свобідно і без будь-яких обмежень ходити по Ню Йорку, оглядати що хочуть, говорити з ким захочуть. Їхні довжезні звіти до Москви не підлягають жадній цензурі. За ними не слідкує поліція, ані їм особисто абсолютно нічого не грозить. Правда, вони не мають права брати, наприклад, участь в будь-яких масових зібраннях і т. п., але якщоб взяли, то найвище, що їх може зустрінути, це відкликання креденцій та депортація з Америки. Все це створює для тих „кореспондентів" ідеальні обставини „леґального шпигунства" та всілякої іншої підривної акції.

В останньому і в Америці, і в чужих країнах та на міжнародному терені висловлюється протести проти максимального обмеження і утруднення праці західніх кореспондентів в Совєтах, та зокрема проти засуду одного з американських кореспондентів в Празі. Чи не було б правильно і оправдано, якщоб замість цих протестів, або в парі з ними, були пороблені теж відповідні заходи для усунення леґальних можливостей шпигунства для совєтських кореспондентів в Злучених Державах?

Іван Кедрин

Експерименти з молоддю

Мобілізація к о м у ністичної молоді на вулицях Берліна знаходить свій епілоґ між іншим у карикатурах в американській пресі, які по одному боці показують Гітлера, як він „муштрував" та насичував гаслами свою „Гітлер-Юґенд" і як — за таким саміським зразком і шаблоном — робить це Сталін із різнонаціональними „комсомольцями". Але над дотепними карикатурами можна посміятись і покивати головами, — проблеми вони не зглиблюють і ще менше розв'язують.

Фашизм і комунізм розв'язують проблему виховання молоді по лінії 100% підпорядкування молоді своїй ідеології. Вони виховують молодь на партійних членів, які поза тією партією і її богами ніяких інших політичних партій і богів не побачили б і не знали б. Замкнення в собі і нетолеранція фашизму й комунізму та будування всього світу своїх ідей на культі аморальности кажуть цим обом таборам впоювати в молоді душі ненависть і погорду до всіх інших ідеологічних таборів. Найкращим засобом для цього вважають „залізну завісу", себто — не допускати молодь, щоб вона пізнала довкільний світ із його явищами й ідеями, закривати той світ то пояснювати його по свойому, зовсім брехливо і фальшиво. Таким чином виховують духові каліки, молодь, виховна в чаді одно-партійного ґетта.

Цій методі виховування молоді правим і лівим фашизмом західній демократичний світ протиставляє методу, що в її основі лежить стара і вічно актуальна та мудра правда педагогіки: не втягати молодь до активної політики, не розполітиковувати її н і я к и м и партійно-політичними доктринами, не піддавати молодь впливам ніякої політичної партії чи групи з одним виразним політичним обличчям, зате співпрацювати з молоддю і допомагати їй 1) продовжувати й кінчити правильні студії, 2) зацікавлювати молодь політичними справами не в розумінні буденної актуальщини, а проблематики і 3) допомагати молоді особливо в здобуванні політичної освіти, що її підставою є наука історії, історії політичної думки, соціології і т. п. Підготова молоді до її прийдешніх завдань керівництва всім громадсько-політичним життям не іти по лінії конкуренції між окремими партійно-політичними чи ідеологічними групами творити кадри „своєї" молоді, бо це негідна боротьба за душі того молодого елементу, який ще не дозрів і не прозрів настільки, щоби він с а м міг вибирати собі політичний табір, програму, доктрину. Молоді треба вможливити з о р і є н т у в а т и с я в існуючому вахляреві політично зрізничкованого громадянства. Тому, не втягаючи молоді до активного політичного життя, треба розбуджувати її зацікавлення політикою і політичними проблемами, треба те зацікавлення піддержувати щораз новими інформаціями, докладами, дискусіями, обговорюванням різних існуючих політичних доктрин, різних устроєвих систем, різних книжок від античного світу починаючи (Плятон і Аристотель) аж на найновіших і найактуальніших кінчаючи.

Українці — це така дивна нація, що має особливий хист переймати від своїх сусідів їхні к е п с ь к і сторінки. Просимо завдати собі питання: які д о б р і риски ми запозичили у поляків, москалів, німців, — а переконаєтеся, що треба буде перед відповіддю — надуматися. Коли ж запитаєте себе, які л и х і риски й привички ми собі прищепили, то відповідь прийде відразу на язик. У підході до проблеми молоді українське життя теж кишить від поганих прикладів наших сусідів з нових часів. Тому теж раніше, коли український світ на ці приклади не оглядався, було у нас краще. Пригадаймо часи з-перед першої світової війни, — це був ніби заскурузлий світ, але він створив в українській Галичині, хоч і під чужинецькою займанщиною, великі тіловиховні організації-установи, що вміли поєднати строгу аполітичність в розумінні безпартійщини з таким високим ідейно-патріотичним змістом, що у висліді повстали У с у с у с и (1914) та київські Есеси (1917 рік). І на високошкільну молодь політичні партії не „кидалися", як на резервуар сил: Секції при тодішній Академічній Громаді стояли у зв'язку з політичними партіями, допомагаючи масовим акціям, що їх аранжували й організували політичні партії, самі теж вели масову акцію (за український університет) у тісному порозумінні з політичним проводом. І тодішня молодь н а б і р а л а політичної освіти, з її рядів виходили пізніші діячі, які мали не тільки Богом дані, але й книжкою здобуті підстави — бути політиками.

Ця традиція збереглася у „Пласті", прегарній молодняцькій організації, яка єднає т і л о в и х о в а н н я і р о м а н т и к у скавтинґу з ідейним апартійним і понадпартійним патріотичним вихованням. Позатим керівники різних молодняцьких організацій не можуть позбутися того гону — підпорядковувати своїм політичним впливам ту чи іншу організацію та мати „свою" молодь. І коли навіть керівники тої чи другої молодняцької організації заперечують, що вони „політики не роблять" і що дана організація „цілком незалежна", то це слова на експорт і вивіски для наївняків. Коли нап. якась молодняцька організація висилає привіти на з'їзди спеціяльно лише одної політичної партії, то ясно, що її провід не робить цього „незалежно" і з „симпатії", а тому, що він є „у сфері впливу" тієї партії. І маса нашої молоді напевне не ходила б самопас і напевно горнулася б більше до молодняцьких організацій та цікавилася б більше політичною проблематикою, як би її не відштовхували ті партійно-політичні закраски й оті дрібні амбіції старших громадян вкидати молодь в усі ті партійно-політичні шуфлядки, що існують в українській невеселій дійсності. І коли б не було цих амбіцій і цих нездорових тенденцій, то можна б швидше і об'єднати організаційно молодь і приєднувати більше молоді до організованого життя і дати їй більш змістовної праці, хоч би і при меншій скількості високопарних слів.

Шукають „презренних малоросів"

Фото А. Керенського в Ню Йорк Таймсі з повідомленням про виліт його з Ню Йорку до Мюнхену на конференцію... Нотатка до фото каже, що Керенський має відкрити в Мюнхені приватно фінансовану радіостанцію для передачі вісток за залізну заслону. Чотири дні пізніше АП повідомляє з Мюнхену: „А. К е р е н с ь к и й прибув сюди з Америки на таємну конференцію, на якій повинна бути організована боротьба проти Сталіна. За неофіційними п о в і домленнями він хоче організувати в Росії великий підпільний рух і підняти народ на повстання проти Кремля. Інші кажуть, що такого роду груп є більше, плани і зусилля яких повинні бути поєднані. Деякі з цих груп відомі: група Серґєя Мельґунова з 300 членами, група НТС яка має діло з Радіопередачами Вільної Росії, СНБ — яка провадить проти Совєтів пропаґанду ще з кінця війни. Найбільша з тих груп, — пише кореспондент АП, — АБН. Вона визначає комунізм як „російський імперіялізм" і має підтримку Степана Бандери, провідника підпільного руху в Україні, що провадить війну проти Сталіна повстанськими групами". Далі кореспондент АП повідомляє, що американський комісар на Баварію д-р Джордж Шустер сказав на пресовій конференції, що він мав зустріч з Керенським, який прибув сюди з приватних міркувань. Комісар одначе додав таке: „група, що стоїть за Керенським, може багато допомогти світові, якщо досягне своїх цілей".

Кореспондент АП, видно, не належить до знавців справи, про яку склав вищенаведене повідомлення, і видно переказує те, що почув від росіян. Тому якось так у нього неясно виходить що повстанський рух на Україні, а також і Бандера та АБН належать до сил, які має об'єднати Керенський.

Трохи більше поінформований Гарі Шварц, коли пише у Ню Йорк Таймсі, що нова конференція в Мюнхені має об'єднати не тільки російські групи, але на додачу до п'яти фундуючих центр груп, мабуть включить якесь число організацій, що репрезентують деякі з більших підсовєтських меншинних н а ціональностей. Не можна передбачити, у всякім разі, що всі меншинні організації приєднаються, через висунені вимоги попередніх ґарантій, що їхнім народам буде визнана незалежність".

Відомо, що на першій „демократичній мюнхенській конференції" за повідомленням росіян брали участь 21 не-росіян. Правда, не говорилось, кого вони репрезентують. Але знаємо, що українських представників там не було. Могли бути хіба малороси, які нікого не репрезентують, бо завше були „репрезентантами" чергового чужого поневолювача як от за часів німецької окупації. Тому треба сподіватися, що „Івани Калити" російської еміґрації уперто шукатимуть ще нових малоросів. А це за наявности приватніх американських долярів, які вже пропонує приватній „Американський Комітет Звільнення Народів Росії", зробити буде не дуже трудно.

У зв'язку з цим легко зрозуміти несподівану активізацію проф. Богатирчука Ф. П., колишнього шахового чемпіона УРСР, який опублікував у російській газеті „Голос Народа" за 1 липня ц. р. статтю під заголовком „Проти проповіді антиросійського ґеноциду". В статті повно жахливих наклепів на всіх українських політичних діячів і на український народ. Жертвою виходять росіяни, а не українці... На цю статтю дав відповідь І. Багряний („УВ", 5 серпня ц. р. „Коли чад імперії затуманює честь"). Багряний приймає виклик малороса і пише, що в його розмові з представником згаданого приватного американського комітету той представник, діставши відмову групи Багряного від участи в о р ґанізованому р о с і я нами „центрі", сказав, що тоді будуть запрошені „приватні особи" („УВ", ч. 64). Тобто, робимо висновок, малороси.

На всі ці махінації може бути тільки одна відповідь: Єдиний український визвольний самостійницький фронт проти нових російсько-еміґраційних імперіялістичних підступів і їх спонзорів! І то не тільки на словах, а й на негайній організаційній акції.

М. Заклинський.

ЧОВНАМИ ПО РІКАХ ПОЛІССЯ

2)

Ніччю сторожили стійкові. Коло 4 години ранку останній стійковий будив днювального і цей ішов із ним, або з ким іншим до ближчого села чи хутора купити для табору молока на снідання.

Скавтмайстер слідкував на мапі, скільки вже кілометрів проплили й устійнив заздалегідь, скільки повинен табір щодня проплисти, щоб устиг упору до мети.

Обсаду човнів зміняв він що кілька днів, щоб пластуни всіх трьох груп пізналися і зжилися. І досягнув цієї мети. По яких 10 днях таборяни творили вже цілість, жили спільним життям і зацікавленнями, наче ніколи не ділив їх ворожий кордон. Також стерників зміняв часто, не лиш тому, щоб вони не занудились одним заняттям, але й щоб кожний охочий навчився кермувати та звик до прикмет і хиб кожного човна.

Наказ скавтмайстра, як провідника мандрівки і табору, повинен був, за тодішнім пластовим законом і звичаєм — усяк виконати. Коли хтось не погоджувався з ним, міг опісля диспутувати й оспорювати його доцільність, а навіть винести свою справу перед Головну Пластову Управу. Тому був підчас усеї мандрівки зразковий порядок, тому й осягнув табір свою мету в просторі і в вишколі. Хоча скавтмайстер, бувши кількома роками старший від своїх пластунів, перевищав їх без міри пластовим і життєвим досвідом та вмінням виховувати й кермувати.

Гартом, силою і щирою товариськістю визначалися два волинські пластуни — Горбачевський і Довгопільський. Оба тепер уже нажаль не живуть. Горбачевському, що став членом волинської О. У. Н., вкоротила віку польська влада ще перед II. Світовою війною, а Довгопільського, що став театральним мистцем, розстріляли німці в початку 1940-вих років.

Бували в тих днях смішні пригоди, бували й поважні. Так раз прикликали всі човни до берега два уніформовані річкові сторожі та провіряли документ на право плавби.

— Длячеґо панове нє мувіце по польску? — питає один із них. — Ту пшецєж Польска. Чи панове не умєцє?

— Вміти то ми вміємо, але не хочемо — відповідають їм зі сміхом.

Тоді один пояснює стиха другому:

— То таци, цо там ве Львове авантури виправяйом.

Мабуть мав він на думці бурхливі демонстрації нашої молоді та криваві сутички з поліцією, що розганяла й атакувала, які відбувались у Львові в 10-літню річницю Листопадового Зриву в 1928 році. Про це чимало писала тоді польська преса.

А поважна пригода, хоча зі щасливим закінченням була ось така: Корабель, що плив проти води, наїхав на один необережний наш човен, веслярі, рятуючись поскакали в воду, а з човна, що набрав води, попадало на дно дещо з річей і харчів. Найкращі наші плавуни довго опісля нуркували, добуваючи з дна речі, але добули лиш частину, бо глибінь була там понад три метри і струм, хоча слабий, повідносив речі, заки дійшли до дна.

Там ми стратили багато часу. Але все скінчилося добре. Корабель незабаром вертався і щоб надолужити за заподіяну неприємність, підвіз нас більше, як двадцять кільометрів, аж під Пинськ.

IV.

Коло Пинська спочивав табір три дні. Гуртами ходили пластуни оглядати місто. Там, крім церкви, не було ніякого сліду нашого життя. Цей торговельний і адміністраційний осередок глухої провінції був ізверху і в нутрі чужинецький. А знало це місто колись, у нашому минулому, славні дні.

Обкружили його мочарі. Дивне враження робила одна з головних, гарно вимощена вулиця, де здовж по одному боці стояли високі будинки, а по другому на широких просторах ріс очерет і крізь нього проглядала вода.

Один пластовий гурт вертався раз із міста, під проводом скавтмайстра, дорогою, що вела насипом, високим із два метри понад рівнем мочарів. Пластуни розговорилися з поліщуками, що верталися возами з торгу. Любувались їх чистою, дзвінкою мовою, що не мала ніяких чужинецьких домішок, навіть сподіваних білоруських. Поліщуки попросили своїх співрозмовників на вози — і не мусіли двічі просити.

Аж загуркотіло недалеко позаду авто. „Тепер ми пропали" — сказала ґаздиня на першому возі. Заки ми встигли зрозуміти причину такої безнадійної завваги, авто загуркотіло близько. Коні сполошилися, кинулися вбік, з'їхали з насипу і погналися невеликим оболонням просто на багна. За першим возом погнались туди також два дальші, що везли пластунів. Перший віз уже був близько багна. Скавтмайстер, що сидів поруч із господарем, бачив, що цей, переляканий, ледви держить віжки в руках і не старається стримати коней. Вхопив від нього віжки і сильно стягнув коні. Вони зупинилися, перед самим багном.

З другого воза один пластун скочив був на землю, але заки встиг піднестися, третій віз переїхав по ньому. Ті обидва вози також зупинилися.

Коли поліщуки й пластуни отак щасливо вийшли з пригоди, звернули всю увагу на переїханого. Думали, що він поранений, аж виявилося, що йому майже нічого не бракує. Це тому, що поліські вози легкі, не мають у собі ні одної залізної частини, навіть обруча. Все на них дерев'яне. І не з грубого, важкого дерева, а з найлегшого, щоб не важко було їздити по немощених піскових дорогах. Ми з дивом оглядали ті вози. Такі були колись, за княжих часів, скрізь по Україні.

Товариство відпочило біля Пинська, доповнило запас харчів і подалося в дальшу мандрівку, щоб Припеттю дібратись до річки Турії та по ній до міста Ковля.

V.

Як раніш по Стирі та Простирні, проходила подорож по Припеті не без цікавих пригод.

Біля устя річки Стоходу Припеть стала химерна. Десь набралося в ней стільки рукавів, що і найбільш бувалий пластун задумувався на такому роздоріжжі, куди плисти. Кидали в воду очеретини: В котрому рукаві вода пливе, це й є справжнє русло, а інші, це бічні ходи. Та на диво виявлялося, що в кожному рукаві вода пливе. Врешті вибираємо, котрий хід більший і пливемо. Не проїхали й кількох сотень метрів, як хід звузився і змілів та заріс таким густим очеретом, що важко було рушатися. Завертаємо. Їдемо другим рукавом — вислід такий самий. Нема ради. Їдемо третім і проїжджаємо.

Незабаром натрапляємо знову на кілька рукавів.

Таке шукання дороги забрало багато часу. Почало темніти. Пора розглянути за нічлігом. Та беріг усюди низький, м о к л я к уватий. Сухого місця немає. Та ось на одній луці сіно в копицях. Там ми і пристали. Позичили собі його на ніч, удвоє більше, як звичайно.

Так химерила Припеть і другої днини і забирала дорогий час.

(Продовження буде).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА—ЦЕ СИЛА.

• Володимир Савченко.

ДУМКИ СТАРОГО ВОЯКА ПРО СУЧАСНІСТЬ

Війна в житті народів і держав це велике нещастя, але вона іноді спричиняється до поступу, та й волю народ може собі здобути переважно війною.

Війна подібна до тієї бурі, що після спеки гарячого літнього дня нараз зривається над країною з блискавками та громами: жах і руїну ширить вона скрізь, куди тільки пройде, але ж після того очищує та скріплює знесилених і кличе їх до нового життя. І як буря стає часами необхідністю у природі, то так воно і з війною між державами і народами. І народи, і держави потребують час-від-часу війни, головним чином для досягнення великої мети, якої нераз не можна досягнути іншим шляхом.

Отож так прийшло й до війни в Кореї, яка несподівано, без оголошення, вибухла 25-го червня 1950 р. Минув уже й рік, а вона там ще й досі продовжується. Розпочалася вона в Кореї за „порадою" Москви червоній Північно-Корейській Республіці, яку вона породила на світ, озброїла й наказала їй напасти збройно на Південно - Корейську Республіку, що знаходиться в сфері впливів ЗДА. Південно-Корейська Республіка була заскочена цим несподіваним нападом. Вона не була, як відомо, належно підготована, щоб власними силами викинути напасника зі своєї землі і тому негайно звернулася за рятунком до американського командування на Далекому Сході. ЗДА прийшли на допомогу молодій загроженій державі.

Отож, як бачимо, війна для Південної Кореї має велику мету, про яку ми вище згадували: це боротьба за суверенність своєї держави.

Перед ЗДА, які тепер ведуть провід у всьому вільному світі, знову відкритий шлях до великої мети, як то було вже не так давно в Греції; — не допустити, щоб Південну Корейську Республіку проковтнула червона Москва та робила над нею різні варварські експерименти. Чи це не велика мета?! Яка глибока ідея — бути оборонцем покривджених народів! Треба тільки мати мужність довести розпочате діло до позитивного кінця. Слід же пам'ятати також, що Південно Корейська Республіка хоче жити власним вільним життям, суверенною державаю, а не бути невільницею Москви. Вона для того й збройно виступила проти напасника.

Напевно народні маси у держав сателітів також пильно стежать за подіями в Кореї, не кажучи вже про поневолені народи у самім СССР. Перемога військ ОН у Кореї підбадьорить усі народи, що попали в ту чи іншу залежність від Москви. Всі ж бо вони — це бутафорні держави, а властиво не що інше, як колишні генерал - губернаторства царських часів. На потіху їм і для закордону мають назву держави. Сваволя червоної влади там безмежна і далеко перевищує поліційні утиски дореволюційних часів. Світ уже мусить знати, що перед жорстокістю Москви блідне інквізиція середньовічча. Усі ці республіки в СССР були створені для замилювання очей наївних у самій червоній імперії та й поза нею. Правда, тепер нема вже ні одної розумної людини на світі, яка повірила б в суверенність тих „республік".

Коли б Південну Корейську Республіку залишити на поталу Москві, то була б зроблена велика помилка, і її раніше чи пізніше спокутував би ввесь світ.

На цьому місці варто пригадати помилку, яка була зроблена в Европі у першій чверті нашого століття. Маємо на увазі часи наших визвольних змагань (1917-1921 рр.).

Отож, коли б тодішні великі західні держави Европи були очолювані правдивими державними мужами, які зуміли б належно оцінити ситуацію того часу та дали б допомогу Україні, то напевно не прийшло б так скоро до II-гої світової війни і світ не опинився б в такому критичному стані, який є тепер.

Україна ж це не Греція, і не Корея, а великий нарід, що по кількості населення перевищує Італію і навіть Францію. Далі: Украіна не зазіхає на чужі землі. Вона на протязі своєї тисячелітньої історії живе на пра-прадівських землях, коли ще московське царство взагалі не існувало.

Правда, глибокі ідеї не завжди промовляють до душі пересічної людини і для маси ідея може бути не зрозуміла чи непереконлива. Для неї повинні бути більш реальні аргументи. Крім того, пересічна людина тримається переважно такої тактики: „моя хата скраю — і я нічого не знаю", або: „на мій вік вистачає, а після мене хоч потоп". Отак і Лойд Джордж, що від 1916-1922 р. був президентом міністрів в Англії, а після першої світової війни член найвищої ради Антанти, недалеко відійшов від пересічної людини. Для нього на першому пляні була торгівля. І ради неї він визнав большевицьку владу. Він недооцінив того руйнуючого большевицького чинника, який тоді був ще в пелюшках. Проторгувала Англія та її союзниці Україну, а після II-ої світової війни вона, переможниця, відійшла на другий плян і тепер тремтить перед червоною Москвою. Ще гірше справа — з Францією.

Нехай демократична дипломатія не забуває про ту хибну короткозору політику державних мужів, що очолювали в недавньому минулому великі держави Европи. Наслідування їх й ще при сучасних обставинах може допровадити людство до ще гіршого стану, ніж запанував після двох перших світових війн. Большевик — істота аморальна, а по своїй жорстокості гірше дикого звіря. Хто надієтся на те, що з ними можна договориться й вони можуть дотримати слова, як чесна людина, той розпишеться у власній наївності і зробить злочин проти майбутньої людськости. Бо большевик, як та гадюка, може тільки притаїтися і вичікувати кращої нагоди для нападу.

Південно Корейська Республіка находиться в сфері впливів ЗДА і цього не міг не знати маріонетковий уряд Північно-Корейської Республіки. Отже в обличчя великої держави була кинута рукавичка. Гідність ЗДА диктувала провчити напасника. Спільними силами ЗДА і союзних військ комуністичні корейські війська були викинуті з Південно-Корейської Республіки. Союзні війська перейшли 38 паралелю і гнали напасника на північ до манджурсько-китайського кордону. У кінці жовтня 1950 р. війська ОН підійшли в деяких місцях до кордону Манджурії. Але вже 30-го жовтня 1950 р. було стверджено, що в боях по боці комуно-корейських військ беруть участь китайські війська. Незабаром велика китайська армія (кілька сот тисяч) разом із північно-корейською перейшли в контр-наступ проти військ ОН і не тільки витиснули їх із Північно-Корейської Республіки, а й увірвалися знову на територію Південної Кореї, хоча й не на довго, бо тепер війська ОН знову перейшли 38 паралелю і знаходяться на території Північно Корейської Республіки.

Та чи тільки честь промовляє за те, щоб ЗДА стали в обороні Південно Корейської Республіки? Для того є ще поважна потреба для самої Америки, яку диктують геополітично-стратегічні обставини. Звичайно, ЗДА повинні мати на далекому Сході бази як для повітряної так і морської фльоти.

І тут власне, з огляду ж на перевагу ЗДА в повітрі і на морях та океанах, Корея надається власне для оборони. Тим більше, що Корея положена в самому центрі між Японією з одного боку та СССР і Китаєм з другого.

З певністю можемо сказати, що для ЗДА як тепер, так і в майбутньому швидше можна сподіватися бачити щирого союзника на Далекому Сході в Японії, а не СССР, чи в комуністичному Китаєві.

(Закінчення буде)

ВЕЛИКА АКЦІЯ НАРОДНОГО ФОНДУ

Українці! Громадяни!

Українська справа, як це відомо Вам з преси, набирає нині актуальности.

Потрібна посилена акція й всебічна праця, а для її ведення потрібні кошти!

Український Народний Фонд в цих днях закінчив розсилку листів із закликами.

Нині перед Вами лежать заклики й готові коверти.

Не відкладайте і не задержуйте їх!

Поспішіться негайно вислати Ваш Національний Даток!

Висилайте частину Датку, якщо тяжко Вам сплатити відразу цілий!

Але не відкладайте і не задержуйте!

Від кожного з Вас, — від нас усіх, — залежить успіх нашої справи!

Кураторія Українського Народного Фонду

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД

(Відповіді й завваги на листи)

1. Бюро УНФонду просить Вас писати Ваше ім'я, зокрема адресу, чітко! На коверті латинкою а в листі по-українськи.

2. Кожний платник або жертводавець УНФонду має свою картотеку. Якщо посилаєте даток за іншу особу, це треба точно подати, щоб не зайшла помилка.

3. Якщо Ви платите Ваш Національний Даток за рік 1950 наприклад із Трентону, а в міжчасі переїхали на постійний побут, наприклад, до Бабилону і Національний Даток на рік 1951 вплачуєте з нового місця свого побуту, себто з Бабилону, просимо дописати (на малому папірці) таку інформацію: За рік 1950 Н. Даток вплачено з Трентону. В такому разі Ваш даток вписується на попередню картотеку і вона переноситься до Вашого нового осідку.

4. Якщо присилаєте даток за кілька членів родини або навіть знайомих, то не мусите для кожного купувати окремий „моні ордер" або „чек", але можна прислати одним переказом. В такому разі треба на окремому папері додати імена осіб та їх адреси, за кого Ви переказали Національний Даток.

5. Якщо Ви вплачуєте неповну суму датку, або вищу суму від одної з катеґорій датку, то просимо це зазначити. Наприм., Ви думаєте вплатити даток в сумі $25.—, але наразі висилаєте тільки $15, треба зазначити так: Хочу вплатити даток в сумі $25. Наразі посилаю $15, а пізнішу пішлю ще 10.—. Якщо нема цієї заваги, то бюро виготовляє для Вас виказку УНФонду на даток в сумі $10, а решту контує як пожертву. Якщо пізніше Ви надіслали ще $10, то треба Вам повертати виказку, її анулювати і виготовляти виказку на вищу катеґорію датку.

6. Якщо Ви вплатили $15 і хочете, щоби $5 було вписано на даток Вашої дружини або дочки, просимо це зазначити задля точного контування.

7. Якщо Ви не бажаєте собі, щоб Ваше ім'я не було оголошене в пресі між платниками Національного Датку, або щоб були подані тільки початкові букви, то це треба зазначити в листі. Імена платників оголошуються тільки тоді, коли платники або жертводавці не мають застережень, згл. інших побажань.

8. Якщо Ви присилаєте хоч яку суму від організації чи установи, як принагідну збірку з якоїсь імпрези, якщо Ви присилаєте від організації членську вкладку до Українського Конґресового Комітету, це завжди треба зазначити, щоб оминути помилки і випередити пізніші реклямації, бо УККА має своє осібне конто і осібні касові книги.

9. Якщо Ви прислали до УНФонду пожертву зі збірки між громадянами, або з Коляди чи Свяченого, або з „Пікніку", чи з іншої подібної нагоди, та ці пожертви публично квітуються, на ту суму дістаєте від УНФонду поквітування, але на ту суму не вимагайте виказку Національного Датку.

„БЕЗ БОЛЬШЕВИКІВ І КОМУНІСТІВ"

Одним з розкритикованих поетів, що обговоренню їх творчості присвячено окремі статті в совєтській пресі, став поет С. Воскрекасенко. Він написав вірш „Україно, рідний краю", в якому критика дошукалась впливів Сосюри. С. Воскрекасенко написав: „Навкруги пшениця, наче полум'я зелене. Ой, як радісно та легко на душі у мене. Україно, рідний краю, що нам більше треба?" На це совєтська критика: „Якій Україні проспівав хвалу Воскрекасенко? У вірші немає навіть такого слова — большевик, комуніст..."

Навіть графоманських віршів, як от цитований, не минають.

БЕЗВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

Дедалі ширші кола нашого громадянства звертають увагу на обурливі факти публікування в деяких еміґраційних газетах і журналах матеріялів, що явно шкодять українським людям.

Так один журнал в останніх числах публікує щоденник покійного Аркадія Любченка з часів совєтсько - німецької війни. Думаємо, що цю публікацію відповідні фахівці з МГБ студіюватимуть з лупою в руках, і ми не певні чи не знайдуть там відомостей, яких ще досі не мали і які можуть використати проти окремих людей та провокативно не вживуть їх проти українських інтересів.

Знов інша газета подає ніким не перевірені відомості, яким до речі дуже трудно вірити і які просто не хочеться повторяти тут, бо вони яскраво провокативні і скеровані на фізичне знищення органами МГБ людей, що живуть в УРСР. Таких прикладів ми могли б подати більше.

Питання: Чому редактори друкують такі речі? Хто їм подає ці матеріяли? Хто інспіратор такої ініціятиви?

Ми ще не чули, щоб дуже важливий і цінний з літературного так і політичного боку архів Аркадія Любченка був переданий якійсь відповідальній науковій комісії. До кого і як він потрапив, хто має доступ до нього — нічого невідомо. А це занадто поважна справа, щоб про неї можна було не повідомити через пресу. І от маємо вже публікації уривків, які сам Любченко, як би ще був живий, ніколи в сьогоднішніх обставинах не публікував би. Як не публікують своїх матеріялів і спогадів чимало поважних осіб, що втікли з УРСР і що могли б подати багато сензаційного матеріялу. Ми занадто в гострій боротьбі з ворогом, наш ворог занадто жорстокий і підлий, наш народ у руках цього ворога — і тому не можна спокушатися сенсаціями і публікувати речі, про які може не знати МГБ і які може використати проти українців.

Юр. Д.

Голоси Читачів

ПЕРЕДУМОВА УСПІХУ

Вже не один допис ми читали на сторінках „Свободи" про кампанію збірки Національного Датку, яку оголосив Український Конґресовий Комітет на 1951 рік. В простій і зрозумілій для всіх формі в кожнім дописі вияснюється про потребу сплати Національного Датку та в загальних фразах з'ясовується на які цілі Конґресовий Комітет збирає ці гроші. І після цього справа збірки Національного Датку не стоїть на належній височині. В порівнянні з тими можливостями, які мають українці в ЗДА сума зібраних грошей на Національний Даток є просто мізерна. В чому причина цього?

На мою думку, Український Конґресовий Комітет не використовує всіх можливостей і методів в його роботі, переводить її в офіційний спосіб. Прислати лист до того чи іншого українця з повідомленням про потребу сплатити Національний Даток аж ніяк не розв'язує справи. Такий лист може присилати уряд про сплату податку. Але уряд є уряд, а Конґресовий Комітет — це громадська установа українців в ЗДА, які добровільно об'єднались в союзи, товариства і т. д., та добровільно беруть на себе обов'язок боротися до переможного кінця за визволення країни їх походження — України з-під російської комуністичної окупації.

Отже, метода роботи УКК мусить бути відмінна від офіційних урядових установ. Першим і основним успіхом в роботі кожної громадської інституції є постійний органічний зв'язок з масами. Без такого контакту жадна громадська інституція не буде мати успіху в її роботі. УКК має повну можливість, а разом з тим і потребу не менш як два рази в рік скликати збори представників всіх українських організацій та інформувати їх про роботу УКК, що УКК проробив за півріччя та які його пляни, а разом з тим й потреби (матеріяльні) на слідуюче півріччя. Вислухавши інформацію, присутні дали б свої поради та заваги, разом з тим всі знали б, що те, що робить УКК, справа наша — і прикладали б всіх зусиль, щоб дати можливість УКК-ту зробити більше і краще. Коли ж загал непоінформований про роботу УКК, про його цілі і завдання, то він стоїть осторонь і вважає, що то УКК щось там робить і від себе і про себе. Звичайно, при такому стані — успіх збірки Національного Датку буде малий. Треба поставити питання так, що УКК є лише виконавець бажань і прагнень української спільноти в ЗДА, тоді успіх в його роботі буде далеко кращий.

Крім того, по всіх місцевостях, де є більш чи менш українців, треба створити комісії сприяння роботі УКК-ту, які мали б постійний контакт з УКК та сприяли його роботі на місцях. Особливу увагу треба звернути на нову іміґрацію, серед якої є дуже велика кількість здатних і охочих до громадської роботи, але через відсутність УКК контакту з ними часто їх прагнення до громадської роботи не знаходить належної підтримки.

Наведу яскравий приклад. Я, як і більша кількість нових іміґрантів, намагаюсь активно спричинитись до виконання наших загальних завдань в боротьбі за визволення України з-під російської окупації. Тільки за 1951 рік я витратив своїх власних грошей на цю справу $500 в той час, коли мій заробіток становить $38 в тиждень. Але для того, щоб видрукувати все те, що я написав в невеликих брошурах, я потребую ще $800. Чому я трачу так багато грошей тяжко зароблених, відмовляючи в дечому собі й родині? Я трачу тому, що знаю, що моя праця приносить велику користь в боротьбі проти комунізму, проти російського імперіялізму. Але я знаю ще десяток українців, які так само прикладають багато праці і витрачають багато грошей на спільну нашу справу. Коли б УКК зібрав всі ці сили навколо себе, то успіх в його роботі був би напевно забезпечений. Інформація про роботу УКК в переіодичній українській пресі має теж дуже велике значення.

Можна б навести ще декілька моментів для поліпшення роботи УКК, але всі вони зводяться до того, що УКК повинен для успішної роботи мати ліпший зв'язок з українською спільнотою в різноманітних формах і тоді його успіх в роботі буде забезпечений.

Петро Могилин, Ню Йорк

НАШІ ПРОБЛЕМИ

Під таким наголовком помістив п. Михайло Сірий у „Свободі" (з 14 серпня ц. р. ч. 188) статтю про „наші проблеми", в яких він не зорієнтований і тимто може його стаття тільки баламутити читачів

1) Наукові досліди над проблемами походження назв „Україна", „Русь" тощо не мають ніякого впливу на політичне положення нашого народу. Історики й мовознавці кожного культурного народу занимаються подібними проблемами з минулого свого народу. І в польській історичній науці дискутується проблема колиби Польщі — Великопольща (Ґнєзно) чи Малопольщі (Краків), первісна приналежність Кракова до Чехії тощо, а згадані п. Сірим леґенди про Ляха і князя Попеля вважається тільки за леґенди.

2) Практична вартість статтей на тему „відновлення самостійности" така сама як і статтей про „право на самовизначення українського народу, право на самостійність України".

3) Якщо б п. Сірий переглянув „Український Квартальник" та інші чужомовні українські видання про багацтва України та її значення для світового господарства, кращі перспективи для нього, коли Україна не буде експльоатована Москвою, переконався б, що його суґестії „політичного бизнесу" зайві. Стаття в „Свободі" про „Варшавський договір в новому світлі" інформувала тільки про нову польську працю на цю тему і вона має історичну вартість для знання української проблеми в міжнародній політиці в 1920 р. Очевидно, чужі чинники цікавляться тоді Україною, коли до цього змушують їх політичні обставини і того ми їм тепер ніяк не можемо накинути. Раджу п. Сірому, заки писати про „хибні" насвітлення „наших проблем" провірити власне знання цих проблем.

Д-р Микола Андрусяк

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ДОКОРІННО ПОЛІПШИТИ"

Ідеологічна робота, тобто комунізування українського населення, це основна тема писань совєтської преси українською мовою в останньому часі. Тільки за один тиждень — від 10. 7. до 17. 7. ц. р. — в органі комуністичної партії в Україні надруковано кілька більших статтей — не враховуючи багатьох менших — на цю тему. Ось заголовки: „За ідейну чистоту літератури, проти націоналістичних рецидивів", „Всемірно поліпшувати підготовку наукових кадрів", „Побольшевицьки керувати ідеологічною роботою", „Бойові ділянки ідеологічної роботи" і далі „Важливе завдання совєтської літератури" (у зв'язку з „ідеологічною роботою") і т. п. Якщо зважити, що саме тепер в Україні розгортаються жнива, коли в інших роках совєтська преса в більшості об'єму присвячена зібранню та грабункові зерна, цьогорічне наголошування ідеологічної роботи дуже замітне.

ЗАУВАЖЕННЯ ТОВ. З. КАМЕНКОВИЧ

По всіх партійних обласних центрах УССР відбулися зібрання письменників та мистців, на яких обговорювано редакційну статтю „Правди" — „Проти ідеологічних перекручень в літературі". Завдання зібрань було пристосувати закиди центрального органу партії до письменницької роботи в області, віднайти винних та змусити їх до каяття. Зібрання — більше і менше вдало — цей обов'язок від партії й виконали.

Найбільш вдало ця імпреза покути вийшла у Львові. Зібранням керував В. Бєляєв — від спілки письменників та З. Каменкович — від обкому партії. На зібранні розкритиковано одного тільки А. Шмиґельського за „численні ідейні пороки" в його поемі „Галичина". Легше дістали Ірина Вільде за „незріле оповідання" „Артистка" та Б. Руряк за роман „Тарас Журба". Іншим обійшлося сухо. Але — що особливо розгнівало совєтів — навіть скритиковані не захотіли прийняти критики до відома, а „з боку Буряка та Козланюка навіть посипалися грубі вигуки" під адресою критикуючих. По тій причині орган партії надрукував таке поучення письменникам: „Збори показали, що у львівській організації критика і самокритика не в повазі, а ідеологічна робота поставлена ще далеко не задовільно, не відповідає високим вимогам партії". Це завваження стосується першою чергою З. Каменкович, яка є секретарем парторганізації.

(У. Д.)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● На сьомому світовому Джемборі в Австрії бере участь група українських пластунів з Ґрацу.

● Польські журналісти — члени головної управи Федерації Вільних Журналістів Болеслав Вежбінський і Зиґмунд Нагурський склали візиту головній управі Спілки Українських Журналістів (СУЖ), яка є членом Федерації.

Літературний вечір Ганни Черінь відбувся в Торонто заходами тамтешньої клітини ОДУМ. Вечір, на якому були присутні Улас Самчук та інші письменники і мистці, пройшов з успіхом. Слухачі нагородили поетку квітами.

● Українська колонія в Вен-Метір, Тунезія, починає маліти. Деякі українці виїхали уже звідсі, переважно до Канади. Тамошня українська колонія, яка первісно нараховувала 135 люди, за час свого перебування в Вен-Метір спромоглася зорганізувати школу, читальню, бібліотеку, пласт, український хор здобув серед місцевих французів розголос.

● В Порто Уніон, Бразилія, посвячено нову українську католицьку церкву, збудовану коштами місцевих українців. Церква дерев'яна, в чисто українському стилі.

● 11-тий літературний вечір відбувся заходами Української Студентської Громади в Парижі 6. 5. Зі своїми творами виступали: Діма, Леонід Полтава, О. Данський та Роговська.

● Відкриття виставки картин нашого мистця Льва Грицая відбулося 4 червня ц. р. в Кордобі, Арґентина, під протекторатом „Федерації учителів і професорів католиків у Кордобі". Всі місцеві газети вмістили дуже прихильні статті, відзначаючи талан і хист та велику мистецьку вартість виставлених картин, з яких половину вже продано за виставі.

● У пересувній виставці народнього мистецтва, влаштованій з нагоди 50-річчя Комонвелту в Австралії, брали участь теж і українці. Український відділ виставки мав найбільше відвідувачів та втішався найбільшим успіхом. Керівником відділу був Л. Денисенко.

Повідомлення Управи УВАН у ЗДА

В українській пресі опубліковано комунікат Американського Відділу Наукового Товариства імени Шевченка „Українська наука та Фрі Рашія Фунд" і повідомлення Українського Конґресового Комітету в цій справі.

З огляду на те, що ці публікації, основані на неперевірених інформаціях, вводять в блуд українців та шкодять українській справі, Управа УВАН у ЗДА вважає за потрібне подати до преси наступне:

1. Фундація Форда є добре знаною зі своєї добродійної діяльности американською організацією, до якої звернулася і УВАН в ЗДА ще в травні 1950 р.

Фундація Форда засновує різні Фонди, що є її технічними органами для переведення допомоги в напрямках, визначених Фундацією.

Весною 1951 р. Фундація Форда визначила також спеціяльний фонд для допомоги втікачам різних національностей з СССР, якому дала назву "Free Russia Fund" (директор Джордж Фішер). Цей фонд відбиває й виконує постанови Фундації Форда. При цьому фонді засновано також організацію для допомоги ученим різних національностей з СССР, яку названо "Research Program on the USSR" (директор проф. Філіп Мозлі).

2. За час нашої співпраці зі згаданими організаціями ми можемо ствердити, що ми не спостерігли будь-яких „єдинонеділимчих тенденцій", навпаки, ми знайшли найкраще розуміння українських національних завдань у боротьбі за Українську Незалежну Державу. Твердження НТШ і УКК в цьому напрямі, очевидно, побудовані на підставі невідповідних інформацій про роботу Фонду і на цілком довільному припущенні, що з назви цього фонду випливають політичні тенденції.

Program on the USSR" нас задоволь-
Щодо назв, то назва "Research
няє, а назва "Free Russia Fund" нас, як українців із зрозумілих причин, не задоволяє, і тому від першого ж проголошення її і дотепер Управа УВАН вживає заходів до її зміни.

Всі інші пункти згаданих повідомлень НТШ і УКК випливають з незнання справи.

3. УВАН в ЗДА далі співпрацює з Фундацією Форда і радить співпрацювати іншим українським організаціям.

Ширше повідомлення про наше становище в інших питаннях, які були зачеплені в публікаціях НТШ й УКК, буде зроблено пізніше.

Управа УВАН в ЗДА

ЛИСТИ З АМЕРИКИ

57. Фармер

Дуже важливо, пишучи за кордон, подати правдиві факти про працю в Америці, і тим самим заперечити безпідставні твердження комуністів, ніби робітник в цій країні визискуваний і пригнічений.

Також важливо подати деякі факти про американського фармера. Це якраз те, що можна зробити без полеміки, і тому це становить ідеальну тему для листів до країн за залізною заслоною.

Майже кожний жив колись на фармі, або взагалі бачив, як провадиться сільське господарство в Америці. Часто літні екскурсії дають нагоду списати сільське життя.

Пишучи на цю тему, дуже до речі буде згадати, що більшість фармерів мають власну землю. Правда, є багато орендарів, але, як правило, фармери ні від кого не залежні; — земля належить їм, а це становить базу свободи й забезпечености. Томас Джефферсон багато попрацював над тим і 1841-го року прийнято проєкт, що заохочував власника провадити фарму в півквадратовій милі (або 160 акрів). 1862-го року публічна опінія спричинилася до затвердження Акту Фармерської Садиби, що поніс цю саму ідею далі. Загалом близько 2,000,000,000 акрів громадської землі стали приступні для індівідуальних господарств на цій підставі.

Уряд, через Департамент Агрокультури (сільского господарства), дає безплатні поради з усіх галузей сільського господарства; він дає також фінансову допомогу фармерам, щоб поліпшити і зберегти продуктивність фармерської праці. Усе це забезпечує фармерам одержувати найвищі ціни при збутті своєї продукції.

А тим часом жінки й діти фармерів іноді нарікають, що сільське життя не дає їм усього того, що може дати життя в місті. Радіо, а тепер і телевізори приносять увесь світ до їхніх кімнат. Різні електричні прилади заощаджують працю й додають комфорту.

Це кілька згаданих думок, *що їх автор може списати в* своїх листах. Іще більше, — він може списати звичайні картини з сільського життя, що дуже добре будуть ілюструвати це життя в Америці. Він може списати кухню на фармі, або поле, зоране й культивоване трактором, або короварню з електричним доїнням корів.

І що ще дуже важливе, — щоб правдиві факти про сільське господарство, як і про інші ділянки американського життя, поширились закордоном. Списати просто й ясно про факти з свого власного досвіду — це значить якнайліпше поширити правду.

Це стаття з серії щотижневих статтей, що їх поширює тепер Загальна Рада Американської Єдности, щоб допомогти американським громадянам поширювати правду про Америку по цілому світі. Якщо у Вас є якісь запитання, або побажання щодо того, як зробити листи за кордон іще ефективнішою зброєю в поході за правду, то напишіть листа до редактора, або до Загальної Ради Американської Єдности: 20 Вест 40 вул., Ню Йорк 18, Н. И.

ПОСТІЙНА КОМІСІЯ ДЛЯ ОХОРОНИ СПАДЩИНИ В. ВИННИЧЕНКА

Управа УВАН у ЗДА своєю постановою з 22 липня ц. р. створила Постійну Комісію для охорони літературної, публіцистичної й малярської спадщини В. Винниченка. До складу Комісії увійшли: В. Чапленко (голова), П. Одарченко (секретар), В. Порський (представник від Архіву-музею УВАН). Комісії інших членів УВАН, а також наінших членів УВАН, атакож нав'язувати зв'язки з іншими особами та установами, що можуть мати якесь відношення до здійснення завдань комісії. Комісія має на меті: 1) Дбати про перетворення „Закутка" на музей-заповідник В. Винниченка шляхом а) моральної й матеріяльної підтримки вдови покійного письменника як безпосередньої доглядачки його „Закутка"; б) опису й упорядкування рукописів, бібліотеки тощо. 2) Збирати при архіві-музеї у Ню Йорку листування В. Винниченка, його рукописи, малярські праці, видання його творів тощо. 3) Влаштувати виставку тих картин В. Винниченка, що були раніш перевезені до ЗДА. 4). Скласти бібліографію творчости В. Винниченка. 5) Підготувати до 50-річчя творчости науковий збірник про нього. 6.) Вишукувати можливості для видання ще не публікованих його творів. 7) Дбати про наукове вивчання й популяризацію творчости В. Винниченка серед українського громадянства.

При УВАН має бути створений виннеченківський фонд для фінансового забезпечення роботи Комісії.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ПОТАКЕТ, Р. АЙ

В перших днях серпня ц. р. відбулися в Потакет піврічні заг. збори Українського Горожанського Клюбу. На порядку нарад були звіти з діяльности поодиноких референтів, та звіт Ревізійної Комісії.

В звітах було сказано: з початком березня ц. р. група новоприбулих рішила відновити нечинний від довшого часу українсько-американський горожанський клюб з метою згуртувати замешкалих в Потакет і околиці українців та розгорнення громадянської праці. На перші збори прибуло около 30 осіб. Вибрано управу клюбу зі старих і нових імігрантів та намічено плян праці. Образ праці за 5 місяців існування Клюбу наступний: відбуто академію в честь Шевченка, влаштовано свячене, відбуто сходини членів клюбу і відправлено панахиду по героях з нагоди Зелених Свят, улаштовано пікнік, з якого дохід вислано ЗУАДКомітетові, засновано відділ УКК з участю представника централі п. В. Мудрого, пороблено заходи в справі відкриття українського відділу в місцевій публічній бібліотец і,рішено зорганізувати українські радійові передачі, співпрацюючи з відділом УКК в Провіденс, та відкрити курс української мови для шкільних дітей. Це біляне праці культурно-освітнього референта п. Л. Коника.

Виставлення ашурансів нашими скитальцями перебуваючим в Европі і в Африці, допомога в спровадженні 2 родин, котрі приїхали до Америки на безіменні ашуранси ЗУАДКомітету, дрібні-безпосередні матеріяльні допомоги скитальцям в Німеччині й Австрії — це дальші ділянки праці, як також участь в акції збірки одежі і харчів, проголошеної Союзом Українок, та врешті інші справи, які входять в обсяг діяння референтури суспільної опіки, провадженої о. І. Олексюком. Тут треба згадати, що завдячуючи власне о. Олексюкові, ми маємо вперше на терені Потакету можливість відвідувати українські греко-католицькі Служби Божі, і то не тільки в неділі і свята, але й в будні, які покищо відбуваються в приватній невеличкій капличчі.

Секретарство і книговодство Клюбу вів зразково п. І. Повх. Його жертвенній праці завдячує Клюб свою енергійну діяльність, точність і послідовність у виконанні всіх постанов Управи. Управа відбувала свої засідання періодично — що два тижні.

Книговодство Клюбу виказує по стороні прибутків $408, а витрати $359, майно клюбу $157, готівка в касі $49. Скарбником Клюбу є п. М. Журба, а його дружина п. Емілія Журба є головою Жіночої Секції. Власне завдяки її відданости для Клюбу було можливим улаштувати доходових імпрез, в яких господарська частина була виконана **жінками — членами Клюбу під її керівництвом. Управа Клюбу стоїть перед фактом закупу власного дому.** На цю ціль задекляровано вже членами Клюбу приблизно $3000. В цій сумі знаходиться княжа жертва голови Клюбу п. П. Тітика. Другу поважну суму задеклярував п. М. Тітик. Жертвенність — це родинна прикмета панства Тітиків.

Для звичайної орієнтації треба додати, що всіх членів Клюбу було тільки 35 (чоловіки вписані разом з жінками), але охочих і надзвичайно точних в оплачуванні членських внесків. Помилковим був би висновок, що потакетанська Україна замикається цією цифрою. Втаємничені твердять, що їх тут понад 100 родин, старших імігрантів начисляється до 500 осіб. Їх зараховується до таких груп: 1.) Ворожих для української справи, збаламучених чужою агіткою і їх найбільше. 2.) Байдужих, яких не дасться присднати. 3.) Вичікуючих, мовляв „побачимо, що з цього буде, що вони зроблять". Є надія, що ці останні зчасом „пристануть". А треба додати, що колись в Потакет „кипіло" українське життя, про що свідчать хоч би рештки театральних реквізитів і власної бібліотеки.

Дуже похвальною працю зроблено останньо в напрямі заактуалізування ваги і завдань УКК і є оправдані сподівання, що за 1951 рік члени Клюбу і відділу УКК зложать як не тричі, то з цілою певністю двічі більше на Укр. Народний Фонд, ніж за 1950 р. Врешті відрадним явищем є це, що багато нових імігрантів вписалося в члени УНС.

Члени Клюбу з вдоволенням заслухали звітів з діяльности Управи за цей короткий час існування Клюбу. Щасти їм Боже в дальшій праці.

Учасник зборів

МІТ І РЕАЛЬНІСТЬ

„Коли Бог хоче кого покарати, то насамперед одніме в нього розум", сказав Гоголь устами одного із персонажів свого „Ревізора". Ця примовка мимоволі приходить на думку, коли читаєш сьогоднішню російську пресу. „Правда" без видимої користи для себе розголошує на весь світ небезпеку українського націоналізму і перед усім світом молотить українських письменників за те, що вони люблять українські квіти, вітер і річки, українську землю. Який же наслідок? Демонстранція перед усім світом, з одного боку, свого зоологічного великодержавного російсько-большевицького шовінізму, а з другого боку — демонстранція того, що українська душа не піддається знищенню навіть протягом 30-літнього терору і дресування.

Знов російська преса на еміґрації втратила всяку рівновагу і почуття гумору, списавши всіх безсмертних діячів українського відродження, від Шевченка починаючи і Грушевським і Петлюрою кінчаючи, до ... подвижників російської „єдиної-неділимої". „Окупована Україна — небезпечний міт" — робить висновок один такий покараний Богом російський „спец по фактах". Вона сама себе окупувала, сама себе нападала, сама себе вивозила на Сибір, сама себе морила голодом, сама себе ділила по Дніпру в Андрусові і по Збручу в Ризі, сама себе вистрілювала в московських катівнях НКВД. Ні, таки не тільки в національній політиці, а й в елементарній моралі трудно розрізнити між російським большевиком і російським емігрантом. Логіка тут одна — хижацько-московська!

Ми, отже, поможемо автору „міту": справді, хіба окупована Кримська Татарська АССР не міт? Та ж у Криму вже кілька років ніхто не знайде ані одного живого татарина. Мабуть не тільки Кримська АССР стала мітом, а й самі татари, що їх кинули вимирати десь на північний Сибір чи що. А Балкарія, а Інгушетія, а Республіка Німців Надволжжя, а калмики, а Прусія хіба не міт?! **Від Балтики теж скоро один міт лишиться.**

Міт, усе міт і небилиця — і тільки велика неосяжна „єдина-неділима" російська катівна концтабір народів, підноситься на весь світ, як реальність і незламний диктат...

О, вовча простото!

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Селянські заворушення в Сирії

Бейрут, Ливан. — Тут з поінформованих джерел повідомляють, що від деякого часу в Сирії з кожним днем збільшуються і загострюються селянські заворушення проти февдальних землевласників. Вони поширені головно в провінції Гама і Гомс в центральній Сирії, в районі Гавран на південь від Дамаску та в цілій низці інших районів. Було багато масових демонстрацій, а в поодиноких випадках селяни нападають на посілості землевласників та підпалюють їх або нищать в інший спосіб. Деякі із землевласників домагаються охорони поліції. В поодиноких місцевостях селяни, що арендують землю від землевласників, зібрали збіжжя і відмовляються віддавати договірну належність. Рівночасно ведеться широка агітація за дальшими виступами. Землевласники скидають вину за це на Аґрарну Лігу та її президента, що мав би сам керувати цею акцією. В Сирії існує ще старий і пережитий февдальний лад, який вже давно скасовано в поступових країнах.

● **Яйця подорожіли в дрібному продажу, а подешевіли в гуртовому.** У четвер минулого тижня тузин яєць кляси А в Ню Йорку продавали по 91 ц. дякуючи великим закупам для армії. Водночас гуртова ціна при закупі зменшилася на три центи. Це тільки тимчасова проява з уваги на несподівані закупи.

RELEASE

A request of a re-hearing of its applications for a rate increase will be riled with the Public Utility Commission next week — New Jersey Bell Telephone Company nounced today.

"The Commission's rejection of our application does not measure up to the present day of operating need of the Company, and we feel that testimony already in the 15th month old record plus the every day rising cost of furnishing telephone service warrants the revision of the PUC's decision" — the Company said.

"By the end of this year our construction program will have reached the 300 million dollar mark and the end is not in sight. We still have 13,000 applicants waiting for service and another 75,000 customers waiting for a higher grade service. If we are to successfully finance our construction program and continue to bring new development to our customers, it is necessary that our financial position be strong."

In the past 5 years, our earnings have reached under 5% as compared with 15,6% for other industries.

"Since 1940, the price of telephone service in New Jersey has gone up only 18% as compared with the general rise in the cost of living of 86%. If other factors in the cost of living had gone up only 18%, the price of steak today would be only 43 cents per pound, coffee 25 and a loaf of bread 10 cents.

We have felt that impact of inflation as has everyone else. We have had to meet the rise the cost of material and the necessity of paying our employees a fair wage. It is necessary that we be in a position to give good service and to meet our obligation to our customers, to our employees and to those whose investments make good service possible."

ЗАКЛИК
ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА

Постійна Комісія УВАН для охорони літературної, публіцистичної й малярської спадщини В. Винниченка звертається до всіх українських громадян на чужині з закликом надсилати до Архіву-Музею в Ню Йорку листи, рукописи, спогади й інші матеріяли, що мають якесь відношення до діяльности великого українського письменника В. Винниченка. Якже з якихось причин оригінали цих матеріялів не можуть бути передані, тоді бажано, щоб власники їх надсилали копії, які вразі втрати оригіналів могли б замінити їх. Крім того, Архів-Музей ма снамір зібрати всі видання творів В. Винниченка, — то ж просьба до тих, що мають якісь зайві примірники цих видань, передати їх або продати музейній бібліотеці.

Комісія приймає грошові пожертви.

Адреса Музею:
Ukrainian Museum, 77 E. 7 ST.
New York 3, N. Y., USA

Гроші слати на адресу:
The Ukrainian Academy, 16 E. 23 St. Room 404, New York, N. Y. USA.
з зазначенням, що їх призначається на винниченківський фонд.

Кінцева парада комсомолу в східному Берліні

Берлін. — Минулої неділі увечорі десятки тисяч комсомольських „синіх сорочок" залили ще раз вулиці Східного Берліну під гістеричні вигуки гасел, бій барабанів і звук маршових пісень. Парада відбувалась під посиленим наглядом поліції і була значно менше чисельна ніж попередні. В офіційній частині виступав премієр Отто Гротеволь і анонімові промовці від росіян, китайців, французів, американців та інших національних груп. Вкінці паради були великі феєрверки і танці по вулицях. Делеґати склали присягу „воювати за мир".

„Ми — два мільйони хлопців і дівчат із 104-х країн земної кулі складаємо святочну присягу вжити всі наші сили воювати за мир, щоб не допустити до нової війни" і т. д.

Західно-берлінські офіційні кола повідомляють, що з комсомольського свята відвідали Зах. Берлін 1,200,000 чоловіка. З них 900,000 одержали тут харчі, яких їм бракувало на святі.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Ділимося сумною вісткою, що дня 20. ц. м. помер

СТЕПАН ЯЛЕЧКО

урядник Української Народної Помочі. Похорон відбудеться в середу 22. серпня 1951 р. о год. 9:30 передполуднем зі заведення Насевича у Филаделфії до української православної церкви при Berk St.

о. Иосиф Ялечко

ТАРЗАН, ч. 2658. Розмова на пулубі корабля.

„Якщо Ви, панове, мені дозволите, я піду до себе" — сказала Гелен. „Це добра думка, я сам стою за неї" — сказав Воррік.

„Це Тарзан?", шептав Волф, підглядаючи з укриття. „А Чірам присягається, що це Роберт Воррік".

Коли Гелен мала вже входити до своєї кабіни, вона почула, що хтось пстиху кликнув її по імені.

„Панно Воррік!" — прошептала Лета. — „Чи можу з Вами розмовляти хвилину? Мова про Вашу експедицію".